

Brigit (42) stond anoniem haar nier af

‘Ik vond het tijd om iets terug te geven’

Afgelopen winter doneerde Brigit Nieuwburg anoniem haar nier. Reden? Ze neemt zelf best veel van het leven, dan kon ze ook wel wat teruggeven, vond ze. “Ik vind het belangrijk dat iedereen zijn steentje bijdraagt”.

Tekst: Saskia Smith. Fotografie: Mariel Kolmschot. Visagie: Nicolette Brøndsted.

“Een orgaan doneren is iets wat al een tijd door mijn hoofd speelde. Ik ben regiomanager bij een stichting die mensen die het op wat voor manier dan ook minder hebben, stimuleert om hun leven weer in eigen handen te nemen zodat ze weer kunnen meedoen in de maatschappij. Vorig jaar wonnen we voor een project een prijs en sprak acteur Gijs Scholten van Aschat ons toe in een soort bedankvideo. In die video zei hij: ‘Wat geef je en wat neem je in het leven?’ Dat vond ik zo’n mooie vraag. Het zette me aan het denken. Ik neem heel veel, ik leef in een welvarend land, mijn salaris verdien ik met subsidies en gemeenschapsgeld, ik woon in een prachtig huis, ik heb een heerlijk gezin; in veel opzichten ben ik bevoorrecht. Maar wat geef ik? Hoe langer ik daarover nadacht, hoe meer ik vond dat het tijd was dat ik ook iets ging teruggeven. Wat en hoe precies wist ik toen nog niet, dat kwam eigenlijk

heel organisch op mijn pad. Want niet veel later las ik toevallig op Facebook een bericht van een oud-collega die iets schreef over zijn nierdialyse. Toen we samenwerkten, was ik gegrepen door zijn persoonlijkheid. Nu las ik zijn posts over zijn nierfalen en hoeveel impact dat had op zijn leven. Drie dagen per week lag hij bibberend van de kou urenlang in een kamer om zijn nieren door te spoelen en de rest van de week was hij thuis aan het bijkomen. Ik had me nooit gerealiseerd hoe heftig het is als je nieren niet goed werken. De regie hebben over je leven vind ik belangrijk. In mijn werk, het is de missie van onze stichting, maar ook voor mij persoonlijk. Ik ben opgegroeid in een gescheiden gezin met mijn moeder en zus. Na de scheiding heeft mijn moeder ervoor gezorgd dat zij de regie over haar leven terugkreeg, hoe moeilijk en zwaar dat soms ook was. Door haar zag ik hoe belangrijk het is om onafhankelijk te zijn. In het verleden heb ik ook wel eens nagedacht over het doneren van een eikel aan mensen die ik ken, maar dat kwam me veel te dichtbij, dat wilde ik niet. Een nier daarentegen ▶

leek me een relatief makkelijke vorm van iets geven waarmee je een ander zijn of haar vrijheid teruggeeft.”

Niet iedereen begreep het

“Ik heb eerst informatie opgezocht en ben erover gaan lezen. Kun je zomaar een nier doneren? Hoe werkt zo iets? Daarna heb ik het met mijn man besproken. Die was minder enthousiast. Hij snapte het ook niet zo goed, zelf zou hij zo iets nooit doen. Hij begreep wel dat ik mensen wilde helpen, maar vond ook dat dat anders kon. Dat hij me toch heeft kunnen laten gaan, vind ik echt knap. Als hij iets zou doen waar ik het niet mee eens zou zijn, was ik daar minder makkelijk overheen gestapt.

Hij zorgde dat hij vrij was toen ik werd geopereerd, vulde de koelkast en reed mij heen en weer naar afspraken en onderzoeken in het ziekenhuis. En toen ik weer thuis was, heeft hij goed voor me gezorgd. Het allerleukst was dat hij met mijn dochter naar het ziekenhuis kwam. Ze wilde me liever niet in een bed zien, vond het ook wel een beetje eng, maar hij maakte er een leuk bezoekje van. Ze kwamen beiden met een rode neus op, zodat ik mijn eigen cliniclowns had. Niet iedereen uit mijn omgeving snapte mijn keuze. Mijn moeder vond het moeilijk. Ik begrijp dat wel, weet ook niet hoe ik zou reageren als mijn dochter dit zou willen doen. Mijn tweelingzus begreep juist heel goed dat ik dit wilde doen. Ze had er zelf ook weleens over nagedacht, maar omdat ze borstkanker heeft gehad, mag ze geen donor meer zijn. Mensen aan wie ik het vertel, vinden het of dapper of begrijpen er helemaal niks van en hebben dan de behoefte om daar ongevraagd hun mening over te geven. Het levert ook wel een interessante, morele discussie op. Van mij hoeft niemand donor te worden, maar ik vind het wel belangrijk dat iedereen zijn steentje bijdraagt, of dat nu bingo organiseren is, mantelzorger zijn of iets anders. Dat voorbeeld wil ik ook zijn voor de kinderen: voor anderen iets doen is belangrijk, je hoeft niet meteen je nier weg te geven, maar kijk dan wat je wél kunt doen.”

Donor of patiënt?

“Tussen mijn besluit om mijn nier te doneren en de daadwerkelijke operatie zat ongeveer een jaar. Ik werd lichamenlijk helemaal doorgelicht. Dat is natuurlijk nodig om te zien of ik gezond was. Bloed, hersenen, organen, urine, alles werd

‘Mensen aan wie ik het vertel, hebben de behoefte om daar ongevraagd hun mening over te geven’

gecontroleerd. En ik werd emotioneel ook gecheckt. Aan de ene kant is dat om te waarschuwen dat ze door al die onderzoeken ook iets konden vinden wat niet goed was en ik geen donor meer zou zijn, maar patiënt. Gelukkig was ik, zoals ze in het ziekenhuis zeiden, een sterspeler. Ik bleek helemaal gezond te zijn. Ik was ook al wel bewust aan het leven, gestopt met roken, gezond eten, veel sporten, omdat ik zo fit mogelijk de operatie in wilde gaan. Want dan is het herstel ook sneller. En ik had gesprekken met een psycholoog en maatschappelijk werker die mijn beweegredenen wilden weten, helemaal omdat ik anoniem doneerde. Het allereerste gesprek in het ziekenhuis was terugkijkend het omslagpunt voor mij, want ik had tot die tijd toch mijn twijfels. Maar dat gesprek was zo open en eerlijk, er was niks waarvan ik dacht: ik moet er misschien toch nog maar een keer over nadenken. Ik ging eigenlijk meteen al heel pragmatisch denken. Kon ik bijvoorbeeld zelf bepalen wanneer de operatie was? Mijn dochter was namelijk net begonnen in de brugklas en ik wilde haar niet meteen opzaden met een moeder die in het ziekenhuis lag. Ik wilde die eerste maanden er helemaal voor haar zijn. Wat voor mij ook belangrijk was, was of ik in aanmerking kwam voor een operatie met een klein litteken. Ik ben vroeger best dik geweest en zit nu voor het eerst van mijn leven lekker in mijn vel. Een heel groot litteken zag ik dus niet zo zitten. Het ligt een beetje aan hoe je nieren in je lichaam liggen, maar die van mij lag gunstig en daarom konden ze me opereren met

zes kleine littekens. Dat ik anoniem wilde doneren heeft verschillende redenen. ‘Niet anoniem’-doneren betekent dat je elkaar leert kennen. En wat als het dan niet klikt? Of als je die ander niet aardig vindt? Kun je dan zeggen: ‘Aan jou geef ik niet’? Dat is eigenlijk voor god spelen en dat wilde ik niet. Ik wilde ook niet weten hoe het verloop van de operatie aan de kant van de ontvanger was geweest. Ik zou het vreselijk vinden als mijn nier niet zou aanslaan – wat dat risico is er ook, al is het slagingspercentage heel hoog, boven de negentig procent – en ik al die moeite voor niks had gedaan. Maar de belangrijkste reden was dat ik niet wilde dat degene die mijn nier zou krijgen de hele tijd het gevoel zou hebben dat hij dankbaar moet zijn. Dat is niet te doen, toch? De operatie was een zogeheten cross-overtrans-

plantatie. Veel nierpatiënten hebben iemand die wel wil doneren, maar die geen match is. Mijn linkernier, de grootste nier houd je zelf, is naar zo iemand gegaan waardoor zijn of haar (beoogde) donor ook weer een nier kon doneren. Dat hebben ze op die manier drie keer kunnen doen. Dus met mijn ene nier hebben uiteindelijk drie mensen een nieuwe nier gehad. Dat vind ik een heel mooi idee.”

Teruggefloten

“Na vijf dagen mocht ik naar huis. De pijn viel mee, ik voelde me eigenlijk best goed. Na een paar dagen ging ik van alles in huis doen. Ik was toch thuis, dan kon ik net zo goed even de vaatwasser uitruimen of het vuilnis buiten zetten. Dat was een overmoedige gedachte, want een dag later lag ik weer in bed, deze keer met behoorlijk veel pijn. Ik kon niks meer, moest worden opgetrokken door mijn man en maakte hem midden in de nacht wakker zodat hij me kon omdraaien. Zo werkt je lichaam dus, je wordt onmiddellijk teruggefloten. Dat rustig aan doen, vond ik overigens vreselijk. Daar heb ik helemaal geen geduld voor. En Netflix-kijken is echt maar één dag leuk. Na ongeveer twee weken ging het beter, het leek wel of mijn lichaam moest worden gereset en dat had echt zijn tijd nodig. Langzaamaan ben ik alles weer gaan doen, wandelen, sporten, een wijntje drinken. Na acht weken heb ik me weer beter gemeld en ben gaan werken. Lichamenlijk was ik na een paar maanden helemaal weer de oude. In die zin merk ik er niks van.

Toch heeft de nierdonatie mij veranderd. Niet in de kern, maar ik merk dat ik moralistisch ben geworden van die donatie. Dat vind ik ook wel erg; dat ik vind dat anderen ook iets goeds moeten doen voor een ander. Niet per se dit, maar iets. Verder ben ik wat kalmer geworden, ik maak me minder druk over dingen. Ik geloof overigens niet in altruïsme, niemand doet iets belangeloos voor een ander. Het roept namelijk altijd een gevoel in je op. Ik heb ook een goed gevoel over mezelf. En dat is geen trots of ijdelheid, meer een soort deugdzaamheid. Het is namelijk heel fijn om iemand te helpen, om echt het verschil voor iemand te kunnen maken.” ■